

GÖRSEL OKUMA VE SUNU BECERİLERİNİN TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDEKİ ÖNEMİNE İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

VIEWS OF CLASSROOM TEACHERS ON THE IMPORTANCE OF VISUAL READING AND VISUAL PRESENTATION SKILLS IN TURKISH TEACHING

Elif GÜRBÜZ

Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Bartın/ Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-6511-9550

Doç. Dr. Muammer YILMAZ

Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Bartın/ Türkiye
ORCID ID: 0000-0003-1736-7717

Cite As Gürbüz, E. & Yılmaz, M. (2021). "Görsel Okuma Ve Sunu Becerilerinin Türkçe Öğretimindeki Öneme İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri", International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:6, Issue:31, pp:1794-1800

ÖZET

Teknolojideki hızlı ilerlemelere bağlı olarak artan bilgi yüklemesinde öğrencilerin üst düzey becerilere sahip olması, bu becerileri yorumlayarak günlük yaşamlarına uyarlamaları ve kişilerarası iletişimi sağlamaları gerekmektedir. 21. yüzyıl becerilerinde geleneksel okuryazarlıktan farklı olarak görsel okuma ve görsel sunu becerileri karşımıza çıkmaktadır. Türkçe öğretim programından bu beceri alanının kaldırılmasıyla birlikte hedeflenen kazanımlara ulaşmada uygulanan etkinliklerin yetersiz kaldığı düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırmada görsel okuma ve görsel sunu becerilerinin Türkçe öğretimindeki önemine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelenmiştir. Bu araştırmanın çalışma grubunu Zonguldak ili Devrek ilçesi Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilkokullarda görev yapan 30 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak uzman görüşü alınarak hazırlanmış 4 maddeden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada verilerin analizi, içerik analizi yöntemine göre yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara verilen tüm cevaplar tek tek kodlanmıştır. Sonra bu kodlar bir üst kategoride toplanıp temalara ayrılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde ise istatistiksel işlemlerden yüzde kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin %93'ü 2018 yılında görsel okuma ve görsel sunu becerilerinin Türkçe Öğretim Programından kaldırılmasını uygun bulmadığı, %100'ü görsel okuma ve sunu becerisinin Türkçe'nin öğretimine yardımcı bir öğretim alanı olduğu, %77'si Türkçe öğretiminde teknolojik araç gereç kullanımında görsel içeriklere yeterince yer verilmediği, %57'si günümüz okur yazarlığın görsel okuma ve sunu becerilerini desteklediği sonuçlarına ulaşmıştır.

Anahtar Kelimeler: Görsel okuma, Görsel sunu, Görsel içerik

ABSTRACT

Due to the rapid advances in technology, students need to have high-level skills, adapt these skills to their daily lives by interpreting them, and provide interpersonal communication. Visual reading and visual presentation skills are different from traditional literacy in 21st century skills. With the removal of this skill area from the Turkish curriculum, it is thought that the activities applied in achieving the targeted gains are insufficient. In this context, the opinions of classroom teachers about the importance of visual reading and visual presentation skills in Turkish teaching were examined in the research. The study group of this research consists of 30 classroom teachers working in primary schools affiliated to the Ministry of National Education in Devrek district of Zonguldak province. In the research, descriptive survey method, one of the qualitative research methods, was used. All the answers given to the questions in the semi-structured interview form were coded one by one. Then these codes were gathered in a higher category and divided into themes. In the analysis of the obtained data, percentages from statistical operations were used. As a result of the research, 93% of the classroom teachers did not find it appropriate to remove visual reading and visual presentation skills from the Turkish Curriculum in 2018, 100% of the classroom teachers said that visual reading and visual presentation skills are an auxiliary teaching field in the teaching of Turkish, and 77% of them stated that technological It has been concluded that visual content is not sufficiently included in the use of tools, and 57% of them support the visual reading and visual presentation skills of today's literacy.

Keywords: Visual reading, Visual presentation, Visual content

1. GİRİŞ

Günümüz okuryazarlığı okuma-yazma bilmekten daha öte araştırma inceleme yapma, okumayı alışkanlık haline getirmiş olma, kitle iletişim araçlarını kullanabilme becerisini kapsamaktadır (Maden&Altunbay, 2016). Teknolojik araçların kullanımı arttıkça görsellerin etkisi altında kalma oranı da artmıştır (Ateş&diğerleri., 2020). Günümüzde, renk ve resim kavramlarına, işaretlere, grafiklere, sembollere odaklanan görsel okuryazarlık kavramı daha çok önem kazanmıştır (Çelik&Çekiç, 2014).

Görsel okuma kavramından ilk kez söz eden John Debes (1969, 25); görsel okuryazarlığı, insanın görme duyusuyla birlikte diğer duyu organlarını kullanarak geliştirdiği yeterliliklerinin öğrenmenin temelini oluşturmasıyla birlikte; çevresindeki sembolleri, nesnelere, ayırt etme ve yorumlama becerisi olarak tanımlamaktadır.

Güneş (2013, 4) görsel okumayı dışarıdan gelen bir uyarı kişinin zihinsel süreçlerinde anlamlandırması ve kavrama dönüştürmesi olarak ifade etmektedir. Akyol(2020) günümüz toplumunda okuryazar olmak, sadece konuşma ve yazı diline hakim olmayı değil, aynı zamanda sinemanın, reklamların, panoların, fotoğrafların aktif, eleştirel ve yaratıcı yönlerinde okuyucusu ve yorumlayıcısı olmayı gerektirdiğini ifade etmektedir.

Sözcükler bir insanın kavramların, nesnelerin ne olduğunu anlamasını sağlayan imgeleri simgelemesine rağmen; fotoğraflar somut gerçeklikleri yansıtır (Hoffman, 2000, 221).Görsel okuryazarlık soyut düşünceleri somutlaştırması sebebiyle günümüzde gerekli olan bir beceri olarak karşımıza çıkar (Tüzel, 2010, 698).

Sönmez (2015) öğrenmenin gerçekleşmesi için gereken bilgilerin algılanmasında; okuduklarımızın %10'unu, duyduğumuzun %20'sini, gördüklerimizin %30'unu, hem görüp hem duyduğumuzun %50'sini, söylediklerimizin %70'ini, söylerken yaptıklarımızın % 90'ını akılda tutabildiğimizi ifade etmektedir (Akt.: Girgin&Karababa, 2017, s. 903). Tüzel (2010) görsel okuryazarlığın anlama ve anlatma becerilerini kapsayan bir süreç olduğunu ifade etmektedir.

Ülkemizde 2005 Türkçe Dersi 1-5. Sınıflar Öğretim Programı'nda "Görsel Okuma ve Görsel Sunu" birlikte verilmiş olmakla birlikte; şekil, tablo, resim, sembol, grafik, beden dili, doğa ve sosyal olaylar gibi görselleri okumayı, anlamayı ve yorumlamayı kapsamaktadır (MEB, 2005).

2005-2006 öğretim yılında uygulanan ilköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı (1-5. sınıflar)'na dört temel beceri (dinleme, konuşma, okuma, yazma) dışında "Görsel Okuma ve Görsel Sunu" adı altında ayrıca bir öğrenme alanına yer verilmiştir (MEB, 2009). Bu öğrenme alanı şekil, tablo, resim, sembol, grafik, beden dili, doğa ve sosyal olayların görsellerini okumayı, anlamayı ve yorumlamayı kapsamaktadır (Baş&Kardaş, 2014).

Görsel okuma zihinsel ve sosyal becerilerin gelişimi, öğrenme, anlama, hatırlama ve dil becerileri açısından Türkçe öğretiminde büyük önem taşımaktadır. Görsel okuma; düşünmeyi, anlamayı ve öğrenmeyi geliştirmekle birlikte bilgileri bütünleştirir (Güneş, 2013, 5).

Günümüz öğrencileri, görsellere donatılmış bilgi ortamında yaşamaktadır (Lowe, 2000, 1). Teknolojinin hızla ilerlemesi sonucunda sözel okuryazarlık tek başına yeterli olmamakta ve çoklu okuryazarlığı neredeyse zorunlu hale getirmektedir (Göçer&Tabak, 2012). Öğrencilerin sahip olduğu ön bilgiler, görsel, işitsel, dokunsal, kinestetik (devinduyumsal) gibi farklı öğrenme biçimlerine sahip olduğundan dolayı anlama ve yorumlamayı etkilemekte; böylelikle de görsel okuma düzeylerinde farklılıklara sebep olmaktadır (Girgin&Karababa, 2017, 906).

Görsel okuma sayesinde öğrenciler belleklerinde çeşitli imgeler oluştururlar, bu imgeler yoluyla zihinlerinde yer edinen sorunlara daha kolay çözüm bulurlar (Sarıkaya, 2017, 785). İşler (2002, 156) görsel okuryazarlığın eğitim için neden önemli olduğunu genel olarak şu şekilde sıralamıştır:

- ✓ Genel olarak beynin sağ yarım küresini kullanmayı gerektirdiğinden, düşünme süresinde iki yarım küreyi de kullanmayı amaçlar ve bütünsel düşünme gerçekleşir,
- ✓ Beynin sol yarım küresine ait olan soyut düşünceleri kullanmayı canlı tutar,
- ✓ Aynı düşünceyi farklı yollardan işleme yeteneği kazandırır,
- ✓ Bireylerin kendi kararlarını alabilmelerinde görsel çevreyi kullanmayı olanaklı kılar.

Akyol (2020, 128) ise görsel okumanın neden öğretilmesi gerektiğini şu şekilde açıklamıştır:

- ✓ Görsel metinler açık ve anlaşılır şekilde olmalıdır,
- ✓ Görsel metinler farklı bilgileri ve metin türlerini içermektedir,
- ✓ Görsel metinler anlama ve yorumlamayı desteklemektedir,
- ✓ Görsel metinler elektronik ortamda kullanılmaktadır,
- ✓ Görsel metinler her düzeydeki okuyucuya hitap etmektedir,
- ✓ Görsel okuryazarlık hayat boyu kullanılabilen bir beceridir

Eğitim veren yerlerin dünyadaki değişimlere ve toplumsal ihtiyaçlara göre yeniden yapılandırılması gerekmektedir (Maden&Altunbay, 2016). Görsel okuryazarlık okuryazarlığın bir parçası olduğundan bu alanda kazanılan beceriler diğer okuryazarlık alanlarına da aktarılmaktadır (Arı&Soylu, 2020).

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (MEB, 2018, 8) “*Basılı materyaller ile çoklu medya kaynaklarından bilgiye erişme, bilgiyi düzenleme, sorgulama, kullanma ve üretme becerilerinin geliştirilmesi; okuduklarını anlayarak eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmelerinin ve sorgulamalarının sağlanması*” amaçları yer almaktadır. Bu amaçlar çoklu okuryazarlıkla ilişkili olmakla birlikte hedeflenen kazanımlara ve uygulanan etkinliklere yansımaları yetersizdir (Arı&Soylu, 2020, 722). Bundan dolayı yapılan araştırmada 2018 yılında yapılan revizyon ile 1-4 sınıf Türkçe Öğretim Programı'ndan çıkarılan görsel okuma ve görsel sunu becerilerinin Türkçe öğretimindeki önemine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelenmiştir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı görsel okuma ve görsel sunu becerilerinin Türkçe öğretimindeki önemine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelemektir.

Araştırmada hedeflenen bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmaktadır:

- ✓ 2018 yılında görsel okuma ve sunu becerilerinin Türkçe Öğretim Programından kaldırılmasına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
- ✓ Görsel okuma ve sunu becerisinin Türkçe' nin öğretimine yardımcı bir öğretim alanı olup olmadığına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
- ✓ Türkçe öğretiminde teknolojik araç gereç kullanımında görsel içeriklere yeterince yer verilip verilmediğine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
- ✓ Günümüz okuryazarlığının görsel okuma ve sunu becerilerini destekleyip desteklemediğine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada betimsel model kullanılmıştır. Büyüköztürk ve ark. (2019, 26) betimsel araştırmaları verilen bir durumu olabildiğince dikkatli ve tam bir şekilde tanımlamak olarak ifade etmişlerdir.

2.2. Araştırma Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Zonguldak ili Devrek ilçesi Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilkokullarda görev yapan 30 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri öğretmenlerin yarı yapılandırılmış görüşme formuna vermiş oldukları cevaplardan elde edilmiştir. Araştırmacı tarafından araştırmanın amacına uygun uzman görüşü alınarak 4 maddeden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan maddeler:

- ✓ 2018 yılında görsel okuma ve sunu becerilerinin Türkçe Öğretim Programından kaldırılmasına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
- ✓ Görsel okuma ve sunu becerisinin Türkçe' nin öğretimine yardımcı bir öğretim alanı olup olmadığına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
- ✓ Türkçe öğretiminde teknolojik araç gereç kullanımında görsel içeriklere yeterince yer verilip verilmediğine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
- ✓ Günümüz okuryazarlığının görsel okuma ve sunu becerilerini destekleyip desteklemediğine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Uzman görüşü alınarak hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Alınan cevaplar tek tek kodlanarak bir üst kategoride toplanmış ve temalarına ayrılmıştır.

İçerik analizi yöntemi, birbirine benzeyen verileri belirli temalar çerçevesinde birleştirmek olarak ifade edilmektedir (Yıldırım&Şimşek, 2013). Araştırmada görüşme formunda yer alan sorulara verilen cevaplar, belirli gruplara ayrılmıştır. Görüşme formunda yer alan her bir soru için ayrı gruplar belirlenmiştir. Birbirine

benzer ifadeler aynı grupta toplanmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde istatistiksel işlemlerden yüzde kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Araştırma sonucunda elde edilen veriler tablolaştırılarak bu bölümde açıklanmıştır.

Tablo 1. 2018 yılında görsel okuma ve sunu becerilerinin Türkçe Öğretim Programından kaldırılmasına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri

2018 yılında görsel okuma ve sunu becerilerinin Türkçe Öğretim Programından kaldırılması sizce uygun mudur? Neden?	Evet (%7)
	✓ Neden belirtilmemiştir. %50
	✓ Etkinliklere yeterince yer verilmesi. %50
	Hayır (%93)
	✓ Görsel okuma ve sunu becerisinin Türkçenin öğretimine yardımcı bir alan olması. %33
	✓ Görsel okuma ve sunu becerisinin çocukların hayal dünyalarının zenginleşmesine katkı sağlaması. %3
	✓ Görsel okuma ve sunu becerisinin öğrencinin hazır bulunuşluğu hakkında öğretmene bilgi vermesi. %8
	✓ Görsel okuma ve sunu becerisinin öğrencinin yorumlama, düşünme, kendini ifade etme gücünü artırması. %29
	✓ Görsel okuma ve sunu becerisinin öğrenci derse ilgi ve alakalarını desteklemesi. %6
	✓ Görsel okuma ve sunu becerisinin konu kalıcılığını artırması. %10
	✓ Görsel okuma ve sunu becerisinin günümüz okuryazarlığını desteklemesi. %8
	✓ Neden belirtilmemiştir. %3

Tablo 1'e göre sınıf öğretmenlerinin %7'si 2018 yılında görsel okuma ve sunu becerilerinin Türkçe Öğretim programından kaldırılmasını uygun bulmakta olduğunu, %93'ü 2018 yılında görsel okuma ve sunu becerilerinin Türkçe Öğretim programından kaldırılmasını uygun bulmamakta olduğunu belirtmiştir. 2018 yılında görsel okuma ve sunu becerilerinin Türkçe Öğretim programından kaldırılmasını uygun bulan öğretmenlerin %50'si etkinliklere yeterince yer verildiğini belirtmiş, %50'si ise kaldırılmasının uygun olduğunu belirtmekle birlikte açıklamada bulunmamıştır.

2018 yılında görsel okuma ve sunu becerilerinin Türkçe Öğretim programından kaldırılmasını uygun bulmayan öğretmenlerin %33'ü Görsel okuma ve sunu becerisinin Türkçenin öğretimine yardımcı bir alan olması, %3'ü Görsel okuma ve sunu becerisinin çocukların hayal dünyalarının zenginleşmesine katkı sağlaması, %8'i Görsel okuma ve sunu becerisinin öğrencinin hazır bulunuşluğu hakkında öğretmene bilgi vermesi, %29'u Görsel okuma ve sunu becerisinin öğrencinin yorumlama, düşünme, kendini ifade etme gücünü artırması, %6'sı Görsel okuma ve sunu becerisinin öğrenci derse ilgi ve alakalarını desteklemesi, %10'u Görsel okuma ve sunu becerisinin konu kalıcılığını arttırması, %8'i Görsel okuma ve sunu becerisinin günümüz okuryazarlığını desteklemesini, %3'ü ise kaldırılmasını uygun bulmadığını belirtmekle birlikte açıklamada bulunmamıştır.

Tablo 2. Görsel okuma ve sunu becerisinin Türkçe'nin öğretimine yardımcı bir öğretim alanı olup olmadığına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri

Görsel okuma ve sunu becerisinin Türkçe'nin öğretimine yardımcı bir öğretim alanı olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?	Evet (%100)
	✓ Öğrencilerin yaratıcılığını desteklemesi. %14
	✓ Türkçe öğretiminde gerekli ve yardımcı bir alan olması. %20
	✓ Türkçe öğretiminde beceri alanlarını (dinleme, okuma, yazma, konuşma) desteklemesi. %14
	✓ Okuduğunu anlam ve yorumlama becerisini desteklemesi. %10
	✓ Sosyal hayata hazırlaması. %3
	✓ Ön bilgileri harekete geçirmesi. %10
	✓ Öğrencilerin ilgisini ve dikkatini çekmesi. %6
	✓ Dil gelişimini desteklemesi. %3
	✓ Neden belirtilmemiş. %6
Hayır (-)	

Tablo 2'e göre sınıf öğretmenlerinin %100'ü Görsel okuma ve sunu becerisinin Türkçe'nin öğretimine yardımcı bir öğretim alanı olduğunu düşündüğünü belirtmiştir. Aksi bir düşünce belirten sınıf öğretmeni olmamıştır. Görsel okuma ve sunu becerisinin Türkçe'nin öğretimine yardımcı bir öğretim alanı olduğunu belirten öğretmenlerin %14'ü Öğrencilerin yaratıcılıklarını desteklemesini, %20'si Türkçe öğretiminde gerekli ve yardımcı bir alan olması, %14'ü Türkçe öğretimindeki beceri alanlarını desteklemesini, %10'u okuduğunu anlama ve yorumlama becerisini desteklemesini, %3'ü sosyal hayata hazırlamasını, %10'u ön bilgileri harekete geçirmesini, %6'sı öğrencilerin ilgi ve dikkatini çekmesini, %3'ü dil gelişimini desteklemesini gerekçe olarak belirtmiş ve %6'sı Görsel okuma ve sunu becerisinin Türkçe'nin öğretimine yardımcı bir öğretim alanı olduğunu belirtmekle birlikte nedenini belirtmemiştir.

Tablo 3. Türkçe öğretiminde teknolojik araç gereç kullanımında görsel içeriklere yeterince yer verilip verilmediğine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri

Türkçe öğretiminde teknolojik araç gereç kullanımında görsel içeriklere yeterince yer verildiğini düşünüyor musunuz? Neden?	Evet (%23)
	✓ Görsellerin yeterli olması. %72 ✓ Neden belirtilmemiştir. %28
Hayır (%77)	✓ Görsel içeriklerin yetersiz olması. %56
	✓ Görsel içerikli ders materyallerinin yetersiz olması. %14
	✓ Neden belirtilmemiş. %30

Tablo 3'e göre sınıf öğretmenlerinin %23'ü Türkçe öğretiminde teknolojik araç gereç kullanımında görsel içeriklere yeterince yer verildiğini, %77'si ise Türkçe öğretiminde teknolojik araç gereç kullanımında görsel içeriklere yeterince yer verilmediğini belirtmiştir.

Türkçe öğretiminde teknolojik araç gereç kullanımında görsel içeriklere yeterince yer verildiğini belirten öğretmenlerin %72'si görsellerin yeterli olduğunu, % 28'si ise görsel içeriklere yeterince yer verildiğini belirtmekle birlikte nedenini belirtmemiştir.

Türkçe öğretiminde teknolojik araç gereç kullanımında görsel içeriklere yeterince yer verilmediğini belirten öğretmenlerin %56'sı görsel içeriklerin yetersiz olduğunu %14'ü görsel içerikli ders materyallerinin yetersiz olduğunu, %30'u görsel içeriklere yeterince yer verilmediğini belirtmekle birlikte neden belirtmemiştir.

Tablo 4. Günümüz okuryazarlığının görsel okuma ve sunu becerilerini destekleyip desteklemediğine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri

Günümüz okur yazarlığının görsel okuma ve sunu becerilerini desteklediğini düşünüyor musunuz? Neden?	Evet (%57)
	✓ Bilgileri öğrencileri uygun şekilde somutlaştırması. %18 ✓ Görsel sunuların dikkat çekmesi ve kalıcılığı artırması. %6 ✓ Kişisel gelişimi desteklemesi. %10 ✓ Günümüz okuryazarlığıyla etkileşim içinde olması. %18 ✓ Teknoloji kullanımının artması. %6 ✓ Kalıcı öğrenmeleri ve öğrenmede pekiştirmeyi sağlaması. %20 ✓ Neden belirtilmemiş. %22
Hayır (%43)	✓ Gerekli sürenin ayrılmaması. %8
	✓ Artan teknoloji sistemine göre eğitim sistemimizin yetersiz kalması. %15
	✓ Bilgileri somutlaştırmayı destekleyecek yeterli görselin kullanılmaması. %15
	✓ Eğitim materyallerimizin yetersiz olması. %9
	✓ Okuduğunu anlama oranının düşük olması. %15
	✓ Neden belirtilmemiş. %38

Tablo 4'e göre sınıf öğretmenlerinin %57'si günümüz okur yazarlığın görsel okuma ve sunu becerilerini desteklediğini düşündüklerini, %43'ü günümüz okur yazarlığın görsel okuma ve sunu becerilerini desteklemediğini düşündüklerini belirtmişlerdir.

Günümüz okur yazarlığın görsel okuma ve sunu becerilerini desteklediğini düşündüklerini belirten öğretmenlerinin %18'i bilgileri uygun şekilde somutlaştırdığını, % 6'sı görsel sunuların dikkat çekmesi ve kalıcılığı artırmasını, % 10'u kişisel gelişimi desteklediğini, % 18'i günümüz okuryazarlığıyla etkileşim içinde olduğunu, %6'sı teknoloji kullanımının artmasını, %20'si kalıcı öğrenmeyi ve öğrenmede pekiştirmeyi sağladığını, % 22'si ise görsel okuma ve görsel sunu becerilerini desteklediğini düşündüğünü belirtmekle birlikte neden belirtmemiştir.

Günümüz okur yazarlığın görsel okuma ve sunu becerilerini desteklemediğini düşünen öğretmenlerin %8'i gerekli sürenin ayrılmadığını, %15'i artan teknoloji sistemine göre eğitim sistemimizin yetersiz kaldığını, %15'i bilgileri somutlaştırmayı destekleyecek yeterli görselin kullanılmadığını, %9'u eğitim materyallerimizin yetersiz olduğunu, %15'i okuduğunu anlama oranının düşük olduğunu, %38'i görsel okuma ve sunu becerilerini desteklemediğini düşündüğünü belirtmekle birlikte neden belirtmemiştir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlar aşağıda belirtilmiştir:

- ✓ Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin %93'ü 2018 yılında görsel okuma ve sunu becerilerinin Türkçe Öğretim Programından kaldırılmasını uygun bulmadığını belirtmiştir. Aydemir, Özyurt (2016) Türkçe Dersi Öğretim Programı ve kitaplarında yer alan görsel okuma ve sunu becerilerine yönelik kazanımları, etkinlikleri, öğrencilerin ulaştıkları beceri düzeylerini ve öğretmenlerin görüşlerini tespit etmeye yönelik bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmanın sonucunda mevcut

etkinliklerin dengeli dağılım göstermedikleri, öğrencilerin görsel okuma ve sunu becerilerinde kendilerini yeterli hissetmedikleri ortaya koymuştur.

- ✓ Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin %100'ü Görsel okuma ve sunu becerisinin Türkçe'nin öğretimine yardımcı bir öğretim alanı olduğunu belirtmişlerdir. Arı ve Soylu (2020) çalışmasında Görsel okuryazarlık okuryazarlığın bir parçası olduğundan bu alanda kazanılan beceriler diğer okuryazarlık alanlarına da aktarılması gerektiğini belirtmişlerdir. Aydın (2020) çalışmasında Türkçe dersinde kısa film kullanımının 7. sınıf öğrencilerinin görsel okuma becerilerine etkisini incelemektedir. Araştırma sonunda Türkçe dersinde kısa film kullanımının, öğrencilerin derse aktif katılımının sağlanmasında ve eğlenceli bir sınıf ortamının oluşumunda, çevrelere karşı farkındalık ve duyarlılık kazanmalarında ve görsel okuma becerilerinin anlamlı ölçüde ve kalıcı olarak gelişmesinde etkili olduğuna ulaşılmıştır.

Tarakçı (2013) yapmış olduğu çalışmada Türkçe dersinde görsel okuma ve sunu çalışmalarında değerler eğitiminde kitle iletişim araçlarının kullanılmasının değer edinimine ve Türkçe dersine yönelik tutuma etkisini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmasının sonucunda değerler eğitimi programı ile yapılan çalışmaların değer edinimini olumlu yönde etkilediği, değerler eğitimi programı çalışmalarına katılan öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarında artış olduğu ve değerler eğitimi programına ilişkin olarak öğrencilerin olumlu görüşe sahip olduğuna ulaşılmıştır.

- ✓ Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin %77'si Türkçe öğretiminde teknolojik araç gereç kullanımında görsel içeriklere yeterince yer verilmediğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Sarıkaya (2017) çalışmasında Görsel okuma becerisinin geliştirilmesine yönelik resimleri yorumlama etkinliği, metinde yer alan resimler üzerinden konuşma etkinliği, resimdeki ayrıntıları görme etkinliği, görsel aşamalandırma etkinliği, zihinde canlandırılanlar etkinliği, hikaye haritası etkinliği, soru ağacı etkinliği, bir kelime bir resim etkinliği, haydi sahneye etkinliği, hangi resim etkinliği gibi etkinliklerle zenginleştirilebileceğini belirtmiştir.
- ✓ Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin %57'si günümüz okur yazarlığın görsel okuma ve sunu becerilerini desteklediğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Tüzel (2010) çalışmasında gazeteler, dergiler, radyo, televizyon, sinema ve kişisel bilgisayarlar aracılığıyla yayılan genel ağ (internet) hızla teknolojik gelişim içinde olurken tüm bireylerin de 21. yüzyıl okuryazarlığı ile tanışmasını zorunlu kılar ve geleneksel okuryazarlığın yanı sıra, yeni iletişim teknolojilerinin gelişimine paralel olarak görsel, medya, sinema, televizyon, bilimsel okuryazarlık alanlarının gelişmekte olduğunu belirtmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar dikkate alındığında şu önerilerde bulunulabilir:

- ✓ Artan teknoloji kullanımına bağlı olarak ders materyalleri zenginleştirilerek geliştirilebilir.
- ✓ Görsel okuma ve sunu Türkçe Öğretim programında ayrı bir öğrenme alanı olarak alınıp bu alanda uygun etkinliklerle desteklenebilir.
- ✓ Görsel metinlere daha çok yer verilerek öğrenimde somutlaştırma sağlanabilir.
- ✓ Kaynaştırılmış etkinliklerde bu alana uygun ayrı kazanımlara yer verilebilir.

KAYNAKLAR

- Akyol, H. (2020). *Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi
- Arı, G. & Soylu, S. (2020). Beşinci sınıf öğrencilerinin görsel okuma becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 9(2), 718-735.
- Aydemir, Özyurt, Ö. (2016). Dördüncü Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programının Görsel Okuma ve Sunu Becerilerini Geliştirme Açısından İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Aydın, N. (2020). Türkçe Dersinde Kısa Film Destekli Etkinliklerin Görsel Okuma Becerilerine Etkisi. (Yayımlanmamış Doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Ateş, M., Sur, E. & Çelik, H. (2020). Türkçe Öğretmenlerinin Görsel Okumayla İlgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi (EKUAD)*, 6(1), 1-15.
- Baş, Ö. ve Kardaş, N. (2014). İlköğretim Öğrencilerinin Görsel Okuma Becerisi ile Okuduğunu Anlama Becerisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 230-243.

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, Kılıç, E., Akgün, Erkan, Ö., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2019). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çelik, G. & Çekiç, O. (2014). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Görsel Okuryazarlık Becerileri Hakkındaki Görüşleri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10(4), 840-862.
- Debes, J., L. (1969). The loom of visual literacy. *Audiovisual Instruction*, 14(8), 25-27.
- Girgin, Y. & Karababa, S. (2017). Çağdaş Öğretim Ortamlarının Önemli Bir Boyutu: Görsel Olanı Okumak. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(22), 899-920.
- Göçer, A. & Tabak, G. (2012). İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Öğrenci Çalışma Kitaplarının Görsel Okuma Etkinlikleri Bağlamında İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 11(3), 790-799.
- Güneş, F. (2013). Görsel Okuma Eğitimi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (1), 1 – 17.
- Hoffman, G. (2000). Visual Literacy Needed In The 21st Century. *ETC: A Review of General Semantics*, 57 (2), 219-222.
- İşler, A., Ş. (2002). Günümüzde Görsel Okur Yazarlık ve Görsel Okur Yazarlık Eğitimi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (1).
- Lowe, R. (2000). Visual literacy and learning in science.
- Maden, S. & Altunbay, M. (2016). Türkçe Eğitiminde Görsel Sunu ve Görsel Okuma Aracı Olarak Grafik ve Tabloların Kullanımı. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(4), 1971-1983.
- MEB. (2009). İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu (1-5. Sınıflar). Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB. (2018). Türkçe dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar). Ankara: MEB.
- Sarıkaya, B. (2017). Türkçe Öğretiminde Görsel Okuma. *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (3), 779-796.
- Tarakçı, A. (2013). İlkokul 4. Sınıf Türkçe Dersinde Görsel Okuma–Görsel Sunu Çalışmalarında Değerler Eğitiminde Kitle İletişim Araçları Kullanılmasının Değer Edinimine ve Türkçe Dersine Yönelik Tutuma Etkisi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Tüzel, S. (2010). Görsel Okuryazarlık. *Journal of Türklük Bilimi Araştırmaları*, (27), 691-705.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyalbilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.